

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3282/2017. (XI. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.662/2016/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó 2017. április 3-án jogi képviselővel (dr. Petruska Emil; 1054 Budapest, Széchenyi utca 12., földszint 1.) eljárva, a Pécsi Járásbíróság útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Kúria Bfv.II.662/2016/7. számú végzése, és az annak alapjául szolgáló Pécsi Törvényszék 3.Bf.24/2015/7. számú ítélete, illetve a Pécsi Járásbíróság 13.B.728/2011/135. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint a fogszakorvos és szájsebész indítványozó, illetve az általa beltagként, és önálló képviselőre jogosult vezető tisztségviselőként működtetett betéti társaság a helyi önkormányzatokkal kötött megállapodások alapján Pécsen és Dunaszekcsőn fogorvosi rendelőt működtetett.
- [4] Az indítványozó veje munkaszerződéssel dolgozott fogorvosként a gazdasági társaságban, a munkába megbízási szerződéssel egy harmadik fogorvost is bevontak szaktanácsadóként.
- [5] A betéti társaság az Országos Egészségbiztosítási Pénztárral (a továbbiakban: OEP) finanszírozási és szolgáltatási szerződést kötött. A betegek kezelésére vonatkozó orvosi dokumentáció érdemi részét (a diagnózis, a kezelt fog jelzése, az orvosi beavatkozás kódja és mennyisége) az indítványozó diktálására rögzítették a rendelők asszisztensei, vagy az indítványozó maga rögzítette azokat a nyilvántartásokba.
- [6] Az indítványozó 2005. január 1-je és 2007. december 31-e között a teljesítménydíj igénylése során a havi jelentésekben a tételesen megnevezett betegek tekintetében a tételesen megjelölt, de ténylegesen (egészben vagy részben) el nem végzett fogászati beavatkozásokat elvégzettként jelentette az OEP részére. Az indítványozó ezzel az OEP-et a költségvetésből származó pénzeszközök vonatkozásában tévedésbe ejtette, és rendszeresen haszonszerzésre törekedve összesen 1 982 714 forint kárt okozott. A kár nem térült meg. Az OEP 2 286 168 forint összegű polgári jogi igényt terjesztett elő.
- [7] Az első fokon eljáró Pécsi Járásbíróság 13.B.728/2011/135. számú ítéletével megállapította az indítványozó bűnösségét folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében és folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében, és négyszáz napi tétel pénzbüntetésre ítélte, a pénzbüntetés egy napi tételének összegét pedig ötezer forintban állapította meg. Arra is kötelezte az indítványozót, hogy az OEP mint magánfél részére 1 987 330 forintot fizessen meg kártérítés címen.
- [8] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Pécsi Törvényszék 3.Bf.24/2015/7. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet akként változtatta meg, hogy az OEP magánfél polgári jogi igényének érvényesítését a törvény egyéb útjára utasította, az elsőfokú bíróság ítéletét egyebekben helybenhagyta. Az indítványozó a fellebbezésben az indokolási kötelezettség elmulasztására hivatkozott. A másodfokú bíróság ezzel összefüggésben az elsőfokú ítéletet részben megalapozatlannak találta, mert az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg. A megalapozatlanságot azonban nem találta olyan mérvűnek, amely az ítélet hatályon kívül helyezését eredményezte volna, ezért a másodfokú bíróság az ítélet tényállását kiegészítette.
- [9] A Kúria az indítványozó és a védője által benyújtott felülvizsgálati kérelmek alapján eljárva a Pécsi Járásbíróság 13.B.728/2011/135. számú ítéletét, és a Pécsi Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bf.24/2015/7. számú ítéletét hatályában fenntartotta.
- [10] A felülvizsgálati kérelemben az indítványozó azt sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok indokolása nem volt egyéniesítve minden egyes betegre.

- [11] A Kúria végzésében rámutatott, hogy az eljáró bíróságok szükséges és elégséges mértékben eleget tettek indokolási kötelezettségüknek: a vádhoz kötöttség keretein belül a lefolytatott bizonyítás alapján állapították meg a történeti tényállást, a bizonyítékokat számba vették, egyenként és összességükben értékelték. Okfejtésük minden releváns tekintetben követhető, ezáltal ellenőrizhető volt, ezért eleget tettek indokolási kötelezettségüknek. Megállapította, hogy a másodfokú bíróság a sérelmezett indokolási kötelezettség megsértését illetően azt bonthatta ki határozatában, ami voltaképpen következett az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából. Az elsőfokú bíróság ugyanis tételesen megjelölte, hogy mely betegek tekintetében tért el egészében vagy részben a vádban foglalt tényállástól, ennek megfelelően tehát a további betegek tekintetében teljes egészében elfogadta az orvosi beavatkozások (részbeni vagy teljes) elmaradására vonatkozó vádbeli állításokat. A másodfokú bíróság pedig – szemben az elsőfokú bíróság kifogásolhatóan példálózó megoldásával – nevesítette e betegek körét.
- [12] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdéseiben biztosított jogainak sérelmére hivatkozva.
- [13] Állítása szerint a bíróságok azáltal, hogy bizonyítási indítványával – nevezetesen a saját maga által készített rendelői dokumentációval – nem foglalkoztak, és annak mellőzését még csak meg sem indokolták, megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [14] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére annak okán is hivatkozott az indítványozó, hogy a Pécsi Járásbíróság elnöke is az ő páciense volt, ezért nem független és pártatlan bíróság járt el ügyében.
- [15] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésébe foglalt védelemhez való jogának sérelmét abban látta az indítványozó, hogy az általa készített egészségügyi dokumentációt a bíróság nem bocsátotta a kirendelt igazságügyi orvosszakértő rendelkezésére, így a javára szolgáló bizonyítást nem engedte lefolytatni.
- [16] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt is kifejtette, hogy felülvizsgálati eljárás alatt meghatalmazott újabb védőjének beadványát, illetve az abban felsorolt jogsértések kérdését nem bírálta el a Kúria, ezért sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való joga.
- [17] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [18] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ára alapozza. Az Abtv. hivatkozott szakasza alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [19] A Kúria döntése ellen nincs helye fellebbezésnek, az indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [20] Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [21] A panaszos az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványt.
- [22] Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott feltételeknek az alábbiak szerint felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli továbbá az alaptörvény-ellenesnek tartott bírói döntést és kifejezetten kéri annak megsemmisítését, illetve tartalmaz indokolást is arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [23] 3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának alternatív jellegű tartalmi feltételeiként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság tartalmi követelményei alapján azt vizsgálta jelen ügyben, hogy a Kúria jogértelmezése felveti-e annak lehetőségét, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló módon alaptörvény-ellenes, illetve hogy e jogértelmezés kapcsán alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéssről van-e szó.
- [24] 3.1. Az indítványozó állítása szerint a bíróságok azáltal, hogy bizonyítási indítványával – nevezetesen a saját maga által készített rendelői dokumentációval – nem foglalkoztak, és annak mellőzését még csak meg sem

- indokolták, megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [25] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésébe foglalt védelemhez való jogának sérelmét is abban látta az indítványozó, hogy az általa készített egészségügyi dokumentációt a bíróság nem bocsátotta a kirendelt igazságügyi orvosszakértő rendelkezésére, így a javára szolgáló bizonyítást nem engedte lefolytatni.
- [26] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben arra mutat rá, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelési körébe vonta az indítványozó által készített dokumentációt, és ítélete 92. oldalán megállapította, hogy „ezen dokumentumokat mindegyik esetben a vádlotti rendelőben készítették, azokhoz a betegek jelenléte nem szükséges, így a fenti nagyszámú és ellentmondásmentes – egyéb bizonyítékokkal is alátámasztott – tanúvallomás cáfolatára alkalmatlan volt.”
- [27] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó alkotmányjogi panaszának ezen része lényegében a kifogásolt döntéseknek felülvizsgálatára és megváltoztatására irányul a saját maga által készített rendelői dokumentáció mint bizonyíték bírói mérlegelésének és értékelésének kérdésében. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azonban „a tényállás feltárása, a bizonyítékok mérlegelése és ennek alapján a következtetések levonása a rendes bíróságok feladata, amely önmagában alkotmányossági kérdést nem vet fel” {3250/2014. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [11]; 3239/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [14], 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [16]}.
- [28] 3.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére annak okán is hivatkozott az indítványozó, hogy a Pécsi Járásbíróság elnöke is az ő páciense volt, ezért nem független és pártatlan bíróság járt el ügyében.
- [29] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a független és pártatlan bírósághoz való jog az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljárás követelményrendszerének olyan lényeges eleme, amely érvényesülése a többi alkotmányos alapjog védelmének alapját adják. A pártatlan bírósághoz való alapjog az adott ügyben eljáró bírótól az eljárásban részt vevő felek és az ügy iránti elfogulatlanságot és előítéletektől való mentességet követeli meg.
- [30] Az Alkotmánybíróság a bírói pártatlanság megítélése kapcsán figyelembe veszi az Emberi Jogok Európai Bíróságának a joggyakorlatát is. Ez alapján a bírói pártatlanság megítélésakor a külső látszat is jelentős szerephez jut. Azokban az ügyekben, amelyekben kétség támad a bíró pártatlansága tekintetében, az eljárás alá vont személy kételye fontos ugyan, de a döntő jelentőségű körülmény mégis az, hogy ez a kétely objektív szempontokkal igazolható-e, vagyis a bíró pártatlanságának látszata válik-e kétségesse {34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [32]; 3038/2017. (III. 7.) AB végzés, Indokolás [24]; legutóbb: 3185/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [21]–[22]}.
- [31] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó által felhozott indok valójában az érdemi döntés megváltoztatására irányuló kritikaként minősíthető, amelyet a panaszos pervesztessége miatt a bíróság elfogultságaként értékelt.
- [32] A járásbíróság elnöke objektív szempontokkal igazolható pártatlanságának látszata sem magát az eljárást, sem az ügy megítélését vagy a feleket illetően nem vált kétségesse.
- [33] 3.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt is kifejtette, hogy felülvizsgálati eljárás alatt meghatalmazott újabb védőjének beadványát, illetve az abban felsorolt jogsértések kérdését nem bírálta el a Kúria, ezért sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való joga.
- [34] A jogorvoslathoz való joggal összefüggésben az Alkotmánybíróság ismételen rámutat arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jog az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint kizárólag a rendes jogorvoslati lehetőségekre terjed ki {lásd legutóbb: 3168/2017. (VII. 6.) AB végzés, Indokolás [24]}. Jelen ügy indítványozója élt is a jogorvoslathoz való jogával, miután az elsőfokú döntés ellen fellebbezést nyújtott be és a másodfokú bíróság azt elbírálta. A felülvizsgálat – mint rendkívüli jogorvoslati lehetőség – azonban az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendelkezéssel nem hozható összefüggésbe, mert az nem része az alkotmányos jogorvoslathoz való jognak.
- [35] Az Alkotmánybíróság a fentiek mellett megjegyzi, hogy a Kúria végzése indokolásának [24] pontjában kifejtette, hogy az indítványozó új védője a kérelmében „az irányadó tényállást, a bíróság mérlegelésének a helyességét támadta, a bizonyítékok mikénti értékelését vitatta, átértékelését célozta, és mindezen keresztül kifogásolta a bűnösség megállapítását, ami a felülvizsgálati eljárásban kizárt. Ezeket az eljárásjogi indokokat a Kúria nem vizsgálhatta.”

- [36] 4. Tekintettel arra, hogy az indítványozó a kúriai végzés (és az annak alapjául szolgáló ítéletek) alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, a független és pártatlan bírósághoz való joggal, a védelemhez való joggal, illetve a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [37] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy mivel az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek, annak befogadására nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. október 17.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/988/2017.

• • •